

SPIS TREŚCI

Wstęp

„Bolszewik”, czyli „kundel”	15
„Miłe miasto”	19
Biografia kontekstowa	21
Inspiracje	24
Tropy	26
Spotkania i wspomnienia.....	27
Przypisy	32

Część pierwsza. Dzieciństwo i młodość (1904–1929)

Rozdział 1. Korzenie rodziny Hlebowiczów

Gród Batorego	37
Hlebowiczowie i Chreptowiczowie	40

Rozdział 2. Grodno i Orenburg

Na zesłanie	45
W południowej Rosji	49
Elitarne gimnazjum	52
Polski mentor	54
„Jak żywy promień”	56
Z rewolucyjnej zawieruchy do Odrodzonej	59

Rozdział 3. Seminarium Duchowne w Wilnie

Powołanie	61
„Ze wszystkich sił i ponad siły”	63
Seminaryjny rekordzista	65

Rozdział 4. Studia w Lublinie i Rzymie

Teologia i ks. Władysław Kornilowicz	67
„Oddaję siebie całego”	70

„Jestem kapłanem... na wieki”	72
Ekstraordynaryjny tryb studiów	74
Doktorat pierwszy: św. Jan Chryzostom	77
Doktorat drugi: o duszy ludzkiej	82
Między Wilnem a Lublinem	84

Rozdział 5. Laski

Intelektualne dzieło polskiego katolicyzmu	87
„Dwa wyjątkowe rodziny”	89
Świat ciszy i kontemplacji	94
Duchowe więzi	96
Przypisy	100

Część druga. Praca naukowa i duszpasterska (1929–1935)

Rozdział 6. Wikariat w Wilnie

Wikariusz, prefekt, dyrektor	109
Ubogi, chory na gruźlicę	114
Wiosna wśród winnic	117
Z Winikoli na uniwersytet	118

Rozdział 7. Nauczyciel akademicki

„Usposobienie do krytycznej analizy”	123
Najmłodszy profesor	128
„Uśmiechał się jakoś po bratersku”	132

Rozdział 8. Intelektualista w sutannie

Odnowić Kościół w Polsce	135
Ksiądz Stefan Wyszyński	137
W Wilnie znany i ceniony	139
Dyskusja w eterze o samobójstwie	141
Kaznodzieja radiowy i <i>Rozmowy Mistrza z Nazaretu</i>	144
Tylko uniwersalizm chrześcijański	146
Między myślą a czynem	148

Rozdział 9. „Wódz duchowy młodego obozu katolickiego w Wilnie”

Sodalicja Mariańska – kryzys i przebudzenie	151
„Wzniecał zapał w sercach i duszach”	154
W zabawie i przy łożu śmierci	158
„Niezapomniane to były spotkania”	160

Rozdział 10. „Juventus Christiana”

Pierwsze obozy pod namiotami	161
Praca w wileńskim kole	163
„Gwałtownik Boży”	165

Rozdział 11. Porozumienie Akademickich Katolickich Stowarzyszeń (PAKS)

Wileńska specyfika	169
Katolicycy studenci na uniwersytecie	173

Rozdział 12. „Odrodzenie” i Henryk Dembiński

„Wychować pokolenie ludzi czynu”	175
Czasy wielkich planów	177
Kapłan w wirze zamieszek	179
Dembińskiego ciągoty leninowskie	182
Rozłam w „Odrodzeniu”	184
Skandal na łamach „Żagarów”	185
Bałamuctwa Lewicy Akademickiej	187

Rozdział 13. PAKS i „Pax”

„Szara eminencja PAKS-u”	189
W zgodzie z nauką Kościoła	191
„Nie żałowało się sił ani zelówek”	194
Na szerokie wody	196

Rozdział 14. Od „Gron” po gimnazja

„I wciąż biegnie”	199
Pospolite ruszenie charytatywne	203
Kapłańskie czuwanie	204

Bez taryfy ulgowej	206
Gimnazjalny narybek	208
Rozdział 15. Duchowe wychowanki	
Aldona Łabanowska-Pieciukiewicz	
Z Kresów, przez Sowiety, do Torunia	211
O naśladowaniu Chrystusa	212
Stosunek do kobiet	214
Leokadia Małunowiczówna	
Studia i lata wojenne	215
Represjonowana profesor	217
Listy od mentora	219
Modlitwa i wsparcie	221
Lucyna Westwalewiczówna	
Rodzina	222
Kryzys	224
Ksiądz Henryk i ukojenie	225
„Dałam mu klucz do duszy”	227
Nula i Zakopane	229
Siostra Nulla w Laskach	232
Cierpiał w bliźnim	234
Rozdział 16. Życie prywatne	
„Jak rozbawiony chłopak”	237
Ulubione lektury i „wieczory dantejskie”	242
Problemy ze zdrowiem	245
Rozdział 17. Procesy	
1936: Akademicy na ławie oskarżonych	251
1937: „Poprostu” przed sądem	253
Kapłan: „Ja nie bronię komunizmu, ja bronię człowieka”	257

Cat: „Broń nas, Boże, przed takimi duszpasterzami”	259
Młodzież uwiedziona	260
Duszpasterskie „nie”	262
Przypisy	264

Część trzecia. Proboszcz i prefekt (1935–1939)

Rozdział 18. Z Wilna do Trok

Niejasne przyczyny przenosin	281
Oczekiwanie na probostwo	283
Pogodzić zwaśnionych	285

Rozdział 19. Proboszcz w Trokach

Kapelan w Korpusie Ochrony Pogranicza	289
Ożywić parafię	292
Wizyta nuncjusza i finanse	296
Goście	300
Pożegnanie z Trokami	304

Rozdział 20. Prefekt szkolny w Rabce

Gimnazjum im. św. Teresy	307
„Pira”, „Pezeta” i „Peka”	309
Nowy model edukacji	311

Rozdział 21. Metody pracy z uczennicami

Uosobienie energii i zapału	313
„Co to były za lekcje!”	315
Sport i rozrywka	316

Rozdział 22. W łączności z Rabką

Ostatni rok przed kataklizmem	319
„Zjawię się choć spod ziemi...”	321
Przypisy	324

Część czwarta. Wojna i konspiracja (1939–1941)

Rozdział 23. Początki okupacji

W walczącym Grodnie '39	331
Rodzinna hekatomba	333
W Wilnie pod Sowietami	335
Wśród medyków	338

Rozdział 24. Pod litewskimi rządami

„Lokatorzy tolerowani”	341
Likwidacja polskich uczelni	342

Rozdział 25. Lider Akcji Ludowej

Radykalnie, ale zgodnie z nauką Kościoła	345
Dawni przyjaciele i nieprzyjaciele	346
„Bolesław Szewik”	350
Powrót Sowietów	351
„Jutro Polski”	352
„Daj innemu!”	355
Archiwum Armii Krajowej w świątyni	357

Rozdział 26. Tajne nauczanie i pomoc potrzebującym

„Chrześcijaństwo bezkompromisowe”	359
„Mieszka sobie Ksiądz Wikary”	361

Rozdział 27. Kaznodzieja bez lęku

„Panie, ratuj, bo giniemy”	365
Sumienie Wilna	367
Zmagania o dusze młodzieży	369
„Moskwa to symbol najzjadlejszej walki z Bogiem”	373
Wszystko na jedną kartę	375
„Barbarzyńcy...”	378
Pierwsze niemieckie bomby	381

„Nadczłowiek Nietzscheho”	383
Bez nakładania masek	386
Na ratunek Żydom	388
Rozdział 28. Sprawy rodzinne w czasie okupacji	
Cień Katynia	389
Śmierć ojca	392
Polskie losy	393
Przypisy	396
Część piąta. Misje i śmierć (1941)	
Rozdział 29. Unicestwić religię	
Cel: zniszczyć Boga!	405
Świątynie obrócić w ruinę	407
Zdusić życie religijne	409
Rozdział 30. Na pomoc sąsiadom, katolikom, Polakom	
Duchowni ochotnicy na Wschód	413
Pod groźbą śmierci	414
Rozdział 31. Misja ks. Henryka Hlebowicza	
Ostatnie dni na ziemiach przedwrześniowej Polski	417
„Lud pobożny, przywiązany do Kościoła”	419
Pierwszy kapłan od ćwierćwiecza	422
„Odrodziła się parafia”	424
Rozdział 32. Wilno i powrót na Białoruś	
„Nawet mego grobu nie odnajdziecie”	427
<i>Ave Crux</i>	428
Rozdział 33. <i>Non poena sed causa facit martyrem</i>	
W rękach policji białoruskiej i Niemców	431
Ofiara	432
Tygodnie wielkiej wagi	435

Rozdział 34. Poszukiwanie brata

„Jak długo i męcząco jest czekać”	437
Rodzina Kasperowiczów	438
Tło kaźni	440
Matka	441
Przypisy	444

Część szósta. Postscriptum

Rozdział 35. Relacje ks. Henryka Hlebowicza z wileńskimi biskupami

Biskup Jerzy Matulewicz	451
Z nowym ordynariuszem	453
Trudne czasy	455
Wzorzec: ojciec i syn	457
Przypisy	465

Rozdział 36. Upamiętnienia 459

Przypisy	465
----------------	-----

Zakończenie 467

Kalendarium życia ks. Henryka Hlebowicza 472

Aneksy 478

Wykaz skrótów 523

Bibliografia 525

Indeks osób 539

Indeks miejscowości 554